מוֹצִיאֶם מִמִּצְרַיִם, (שמות ל״ד) אֵל רַחוּם וְחַנּוּן. אָמַר לֵיה, לָאוֹ הָכִי. דְּתְנֵינְן, שְׁלִיט רַחֲמֵי עַל דִּינְא, אֵל בִּלְחוֹדוֹי יְכוֹלֶת הָוָה לֵיה וּרְשׁוּתֵּיה הְּוֹה דִילִיה. מְאי יְכוֹלֶת, שׁוּלְטְנוּתָּא דְאַל, בְּראשׁית הְאַבְּר נְּזִירָה דִילֵיה. כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר, (בּראשׁית אִתְגַבֵּר נְּזֵיִרָה דִילֵיה. כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר, (בּראשׁית ל״א) גִשׁ לְאֵל יָדִי, וּרְשׁוּתָא דִילֵיה יֵכוֹלֵת דְּעֵינְא בִישִׁא. כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר יֵשׁ לְאֵל יָדִי. אָמֵר לֵיה, בִישְׁא. כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר יֵשׁ לְאֵל יָדִי. אָמֵר לֵיה, וְהָא כְתִיב (זְּבִים כֹּי) הָאֵל הַנְּדֹל הַנְּבּרֹר, אֵל בְּדוֹל הָצְחַת לִיבִי מִשְׁפָּט. הַא נְדְשׁ עְלֵי כִּי כָל דְּרָכִיוֹ מִשְׁפָּט. הַא צוּר (דְּבִיִים ל״ב) אֵל אָמוּנָה וְאֵין עָנֶל, הַא נְחְשׁ עֲלֵי צוֹר.

נֶהְדֶר לְמִילֵי קַדְמְאֵי, וּכְתִיב (אִינַ ח) הַאֵּל יְעַוָּת מִשְׁפָּט, חֵס וְשָׁלוֹם. אָמַר רִבִּי אֶלְעָזָר הַיְינוּ דְכְתִּיב (תהלים פ״ה) אֶשְׁמְעָה מָה יְדַבֵּר הָאֵל וְגוֹ׳. (שמת ז) וַיִשְׁלַח יְדוֹ וַיַחְזֵק בּוֹ וַיְהִי לְמַטָּה בְּכַפּוֹ, כְּמָה דְאַתְּ אָמֵר (דברים כ״ז) מַטֶּה מִשְׁפָּט, מַטָּה כְלַפֵּי חֵסֵר.

אָמַר רִפִּי יוֹסִי שְנֵי מְטוֹת הְיוּ, אֶחָד שֶׁל משֶׁה וְאֶחָד שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. מְאי מַשְׁמַע, דְּכְתִּיב (שמות ד) וּמֵטֵּה הַאֶּלהִים. דְּתְנִינְן, בְּשְׁעָה שֶׁהְיָה נוֹטֵל משֶׁה הַמֵּטֵה בִּרְשׁוּתוֹ, הְיָה כְאִילוּ שֶׁלוֹ. הָדָא הוּא דְכְתִיב (שמות ד) וַיִּקַח משֶׁה אֵת מֵטֵּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ, בֵּיוַן דְּאָמֵר וַיִּקַח משֶׁה, אֵינִי יוֹדֵעַ שֶׁלְקַחוֹ בְּיָדוֹ. אֶלָא מְהוּ בְיָדוֹ, בְּרְשׁוּתוֹ בִּיְכֹלְתוֹ.

וְאָמֵר רִבִּי יוֹסִי בִרְשׁוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הְיָה, עַד שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁבְּן. בֵּיוַן שֶׁהוּקַם הַמִּשְׁבְּן, חָזַר הַמַּשֶׁה לִפְנִי הַעֵּדוּת וְמשֶׁה הָיָה נוֹטְלוֹ לַצְשׁוֹת בּוֹ נִסִים. הְדָא הוּא דְכְתִיב (במדבר:) וַיִּקַח משֶׁה אֵת הַמַּטֵּה מִלְפְנֵי ה׳, בֵּיוַן שֶׁלְקַחוֹ הֲרִי הוּא בְרְשׁוּתוֹ וּבְּשֶׁלוֹ הָיָה.

עַל הַדִּין. אֵל לְבַדּוֹ יְכלֶת הָיְתָה לוֹ
יְהְרְשׁוּת הָיְתָה שֶׁלוֹ. מָה הַיְכלֶת?
יְהְרְשׁוּת הָיְתָה שֶׁלוֹ. מָה הַיְכלֶת?
שְׁלִיטָה שֶׁל אֵל, הִתְחַיְּקָה גְּזֵרָה
שֶׁלוֹ, כְּמוֹ שֻׁנָּאֲמֵר (בראשית לא) יֵשׁ
עַיִן רָעָה, כְּמוֹ שֻׁנָּאֲמֵר יֵשׁ לְאֵל
יָדִי. אָמַר לוֹ, וַהְבִי כָּתוּב (דברים י)
הָאֵל הַנָּדֹל הַנְּבַר. אֵל נְּדוֹל נוֹצֵחַ,
הָאֵל לְבַדּוֹ נוֹצֵחַ. וְכָתוּב (שם לב)
הַצוּר הָמִים פָּצֵלוֹ כִּי כָל דְּרָכִיוּ
מִשְׁכָּיוֹ

וְאֵין עָנֶל. זֶה נָחָשׁ עֲלֵי צוּר.
נַחֲוֹר לַדְּכָרִים הָרְאשׁוֹנִים. וְכָתוּב
(אִיוב ח) הַאֵּל יְעַוּת מִשְׁפָּט, חֵס
וְשֶׁלוֹם?! אָמֵר רַבִּי אֶלְעָזָר, זֶהוּ
שֻׁכָּתוּב (תחלים פה) אֶשְׁמְעָה מַה
יְדַבֵּר הָאָל וְגוֹ׳. (שמות ד) וַיִּשְׁלַח יָדוֹ
יַדְבֵּר הָאָל וְגוֹ׳. (שמות ד) וַיִּשְׁלַח יָדוֹ
יַדְבֵּר הָאָל וְגוֹ׳. (שמות ד) וַיִּשְׁלַח יָדוֹ
שַׁנָּאֲמַר (דברים בו) מַשֶּה בְּכַפּוֹ, כְּמוֹ

מַטֶּה כְלַפֵּי חֶסֶּד.
מַטֶּה כְלַפִּי חֶסֶד.
אָבָּר רַבִּי יוֹסִי, שְׁנֵי מַטּוֹת הָיוּ,
אֶחָד שֵׁל מֹשֶׁה וְאֶחָד שֵׁל הַקְּדוֹשׁ
בָּרוּךְ הוּא. מֵהִיכָן לוֹמְדִים?
שָׁבָּתוּב (שמת ד) וּמַטֵּה הָאֱלֹהִים.
שַׁשְּׁנִינוּ, בְּשְׁעָה שֶׁהָיָה נוֹטֵל מֹשֶׁה
הַמֵּטֶּה בִּרְשׁוּתוֹ, הָיָה כְאִלוּ שֵׁלוֹ.
הַמַּטֶּה הָאֱלֹהִים בְּיָדוֹ. פִיוָן שֶׁאָמֵר
בַּיִדוֹ? אֶלָא מַהוּ בְּיָדוֹ? בִּרְשׁוּתוֹ,
בְיִדוֹ? אֶלָא מַהוּ בְּיָדוֹ? בִּרְשׁוּתוֹ,
בְיִדוֹ? אֶלָא מַהוּ בְּיִדוֹ? בִּרְשׁוּתוֹ,
בִיִּדוֹ? בִּרְשׁוּתוֹ,

ּוְאָבֵּר רַבִּי יוֹמֵי, בִּרְשׁוּתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה הָיָה עֵד שֶׁהוּקִם הַמִּשְׁכָּן. בֵּיוָן שֶׁהוּקִם הַמִּשְׁכָּן, חָזַר הַמַּשֶּׁה לִפְנֵי הָעֵדוּת, וּמֹשֶׁה הָיָה נוֹטְלוֹ לַעֲשׁוֹת בּוֹ נִסִים. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (במדברב) וַיִּקַח משֶׁה אֶת הַמַּשֶּׁה מִלְפְנֵי ה׳. בֵּיוָן שֵׁלְּקָחוֹ הֲרֵי הוּא בִרְשׁוּתוֹ וּכְשֶׁלוֹ הַיַּה.

אָכַר רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ, אוֹתוֹ הַמַּשֶּׁה שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הָיָה, וּמִשֵּׁשֶׁת יְמֵי בְרֵאשִׁית נִבְרָא, כְּמוֹ שֻׁשָּׁנִינוּ,

אָבַר ר׳ יְהוֹשֶׁעַ, אוֹתוֹ הַפַּטָּה שֵׁל סְנָפִּירִינוֹן הָיָה, וּמְשֵׁשֵׁת יְמֵי בָרְאשִׁית

לשנה אחת: יב טבת

נְבְרָא. פְּמָה דְתָנִינְן וְהַמִּכְתָּב וְהַמֵּטֵה. רִבִּי יְהוּדָה אָמַר, שֶׁל עֵץ הָיָה. מֶאן דְּאָמַר שֶׁל סְנְפִּירִינוֹן הָיָה, דִּכְתִּיב (יחזקאל א) פְּמַרְאָה אָבֶן סַפִּיר דְמוּת כִּפָּא, וּכְתִיב (שמות ד) מַטֵה הָאֶלהִים. וּמָאן דְּאָמַר שֶׁל עֵץ הָיָה, פְּדִכְתִיב (שמות ש״ו) וַיּוֹרָהוּ ה' עֵץ וְגוֹ' שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נְסְהוּ. אָמַר הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִבְּאן הֲרִי חֹק וּמִשְׁפָּט לַעֲשׁוֹת נִסִים, חֹק וּמִשְׁפָּט. נָחְשׁ עֲלֵי צוּר דִּכְתִּיב (משלי ל) נָחְשׁ עֲלֵי צוּר. וְשָׁם נִסְהוּ מְשׁוֹם דְּכְתִּיב (משלי ל) נָחְשׁ עֲלֵי צוּר. וְשָׁם נִסְהוּ

וּלְהָלְאָה חֹק וּמִשְׁפָּט שֶׁלֹּא יְהֵא מִכְּאוֹ וּלְהָלְאָה חֹק וּמִשְׁפָּט שֶׁלֹא יְהֵא נִקְדְשׁ אֶלְּא בְמֵים שֻׁנִּמְהְּקוּ. אָמֵר רִבִּי יְהוּדְה, כְּתִיב, פִּי מָרִים הֵם מִבְּאוֹ שָׁנִינוּ, יֵשׁ מַּיִם עֲכוּרִים וְיֵשׁ מַּיִם צְלוּלִים, יֵשׁ מַיִם מָרִים וְיֵשׁ מַיִם מְתוּקִים. מַיִּם צְלוּלִים, יֵשׁ מַיִם מָרִים וְיֵשׁ מַיִּם מְתוּקִים. וִיצְעַק אֶל ה׳, לְמָה צָעַק, מִבְּאוֹ שֶׁהָיָה בְּצַעַר בְּאוֹתָה שָׁעָה. אָמֵר לוֹ, משֶׁה הַנְּחְשׁ שֶׁנָהְבּּ בְּפְנָה עַכְשָׁיוּ אֶצְטָרְף לְחַקְקַא לֵיה בַּצוֹר, בַּפְנָה עִכְשָׁיוּ אָצְטָרְף לְחַקְקַא לֵיה בּוֹ קוֹנֶה שְׁעָר אִתְחַקַק צוּר בְּנָחְשׁ שֶׁהְיָה בוֹ קוֹנֶם. הְדָא הוּא דְכְתִיב (שמות פֹיִי) שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט. בַּר אָתָא ר׳ אַבָּא, אָתוּ שָׁאִילוּ קְמֵיה. אָמַר

לְהוּ שַׁפִּיר קַאָמֵר רִבִּי יְהוּדָה, וְהָכִי הוּא,
וַאֲנָא אִיצְטְרִיךְּ לְגַלְּאָה רָזָא דְמִלָּה, וְהָא חֲזֵינָא
דְרַבִּי יְהוּדָה גָּלֵי לָהּ. אֶלָא אָמֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
דְרַבִּי יְהוּדָה גָלֵי לָהּ. אֶלָא אָמֵר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא לְמשֶׁה, משֶׁה הַשְׁתָּא בְמִצְרַיִם, הָיָה
הַמַּמֵּה שֶׁל אַהְרֹן לִיְחוֹת הַקַשׁ הַשׁוֹלֵט עַל
יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם, אֲבָל בְּשֶׁיָצְאוּ מִמִצְרַיִם, כַּמְה
מִקַטְרְגִי מְזָמְנֵי עַל יִשְׂרָאֵל לִּדְחוֹתְם בַּיָם, כַּמְה
מַקַטְרְגִי מְזִמְנֵי עַל יִשְׂרָאֵל לִדְחוֹתְם בַּיָם, כַּמְה

בָּאוֹ לַיָּם, בָּא רָהַב שָׂרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל יָם אָמַר הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמשֶׁה הַרֵם וּנְטָה יָדְדָּ. בֵּיוַן דְּאָמַר הַרִם אֵת מַטְדְּ מַהוּ וּנְטֶה

וְהַמְּכְתָּב, וְהַמֵּטֶה. רַבִּי יְהוּדָה אָמֵר, שֶׁל עֵץ הָיָה. מִי שֶׁאָמֵר שֶׁל סְנַפִּירִינוֹן הָיָה - שֻׁכָּתוּב יִיחוּקאל א) כְּמַרְאֵה אֶבֶן סַפִּיר דְּמוּת כִּפֵּא, וְכָתוּב ישמותד) מַטֵּה הָאֱלֹהִים. וּמִי שׁאָמֵר שֶׁל עֵץ הָיָה - שֶׁכָּתוּב ישם טוֹ וַיּוֹבְהוּ ה' עֵץ וְגוֹ' שָׁם שָׁם לוֹ חק וּמִשְׁפָּט וְשָׁם נִפְּהוּ. אָמַר הַמְּדְוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, מִכָּאן הֲבִי חק וּמִשְׁפָּט לַצְשׁוֹת נִסִים, חק וּמִשְׁפָּט. נָחָשׁ עֲלֵי צוּר - שֶׁכָּתוּב משליל) נָחָשׁ עֲלֵי צוּר. וְשָׁם נִסְּהוּ, מִשׁוּם שֶׁכָּתוּב (שמות טוֹ) וַיִּמְהְּקוּ הַמַּיִם.

דְּבָּר אַחֵר, אָמֵר הַקּדוֹשׁ בָּרוּדְ
הוּא, מִפָּאן וּלְהָלְאָה חק וּמִשְׁפָּט,
שׁלֹא יְהֵא נִקְדָשׁ אֶלָּא בְמִיִם
שׁנִּמְתְּקוּ. אָמֵר רַבִּי יְהוּדָה, כָּתוּבּ
פִּי מָרִים הַם. מִכָּאן שָׁנִינוּ, יֵשׁ מֵיִם
פְי מָרִים וְיֵשׁ מֵיִם צְלוּלִים, יֵשׁ מֵיִם
מֶרִים וְיֵשׁ מֵיִם צְלוּלִים, יֵשׁ מֵיִם
מָרִים וְיֵשׁ מֵיִם בְּלוּלִים, יֵשׁ מֵיִם
אָל ה׳ - לַמָּה צָעַק? מִכָּאן שָׁהָיָּנ בְצַעַר בְּאוֹתָה שָׁעָה. אָמֵר לוֹ:
מְשָׁה, הַנָּחְשׁ שֶׁנֶּהְפַּדְּ בַּסְּנֶה, עַכְשָׁוּ
נְשְׁצְרָה שָׁעָה נָחְקַק אוֹתוֹ בַצּוּר.
וְאֹנְה שָׁעָה נָחְקַק צוּר בַּנָּחְשׁ
וְאוֹתָה שָׁעָה נָחְקַק צוּר בַּנָּחְשׁ
שְׁהָיִה בּוֹ קְדֶם. זֶהוּ שֶׁכָּתוּב (שׁם)

שָׁם שָׁם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט.
כַּאֲשֶׁר בָּא רַבִּי אַבָּא, בָּאוּ שָאְלוּ
לְפָנָיו. אָמַר לָהֶם, יָפֶה אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה וְכָךְ הוּא, וַאֲנִי צְרִיךְּ לְגַלּוֹת
סוֹד הָעִנְיָן, וַהְבֵי רָאִינוּ שֶׁרַבִּי
יְהוּדָה גִּלָּה אוֹתוֹ. אֶלָּא אָמַר
הַקְּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: מֹשֶׁה,
עַּתָּה בְמִצְרַיִם הָיָה הַמַּשֶּׁה שֶׁל
אַהְרֹן לְדְחוֹת הַקַשׁ הַשׁוֹלֵט עַל
אַהְרֹן לְדְחוֹת הַקַשׁ הַשׁוֹלֵט עַל
מִמְצְרַיִם, בַּמָּה מְקַטְיְרְגִים מְזַמָּנִים
מַמְצְרַיִם, כַּמָּה מְקַטְיְרְגִים מְזַמָּנִים
עַל יִשְׂרָאֵל לְּדְחוֹתָם בַּיָּם, כַּמָּה
מַיִם מָרִים נְזְדַּמְנוֹי וְקְטְרְגוּי.
מַיִם מָרִים נְזְדַּמְנוּ וְקְטְרְגוּי.

בַּיִב בָּיִי בּ יִּנְיַ דְּיִבּי יְּזְלְּהְיּג. בָּאוֹ לַיָּם - בָּא רָהָב, שָׁרוֹ שֶׁל מִצְרַיִם וְשֶׁל יָם, אָמֵר הַקָּדוֹש בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: הָרֵם וּנְטֵה יִרְךָּ.

יד לשנה אחת:

אָת יְדְּךְ, אֶלָּא הַרִם אָת מַשְּׁךְ נָגֶד רְהַב שְּׁרוֹ שֵׁלֹ מִצְרַיִם. בָּאוּ לְמָרָה, כַּמְה מֵּיִם מְּרִם נִזְדְמְנּוּ אָצְלָם וְנִצְטָעַר משׁה וְצָעַק. הְדָא הוּא דִּכְתִיב (שמות ש״וֹ) וַיִּצְעַק אֶל ה׳. אָמַר לֵיה קִדְשְׁא בְּרִיךְ הוּא. משֶׁה, הֲרִי לְּךְּ עִצְה בָזֶה. הַשְּׁלֵךְ הַמַּטֵּה אָצְלָם וְיִתְחַקֶּק נְחְשׁ עֲלֵי צוּר, שְׁנִיהֶם בְּיַחַד, וְיִצוֹלוּ. הָדְא הוּא דְכְתִיב (שם) וַיּוֹרָהוּ ה׳ עֵץ וְיִצוֹלוּ. הָדָא הוּא דְכְתִיב (שם) וַיּוֹרָהוּ ה׳ עֵץ מַקוֹם שֶׁיִפּוֹל הָעִץ, שָׁהוּא עַצָה, וַיַּשְׁלֵך אֶל הַמִּים. וּכְתִיב (שמות ש״ו) שֶׁם שְׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט, הַמְּים וְנִישְׁ עַלֵּי צוּר. וְשָׁם נִסְהוּ, עִטְרְהוּ בְנִפִּים אָמַר בְּחְשׁ עֲלֵי צוּר. וְשָׁם נִסְהוּ, עִטְרְהוּ בְנִפִּים אָמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבְּאן וּלְהְלְאָה הְרִי לְךְּ שֶׁינְעַמוֹד אָצֶל הַמֵּיִם הְרֵי לְךְּ לְהִתְקַדֶּשׁ שְׁמִי במים.

בְשְׁבָּאוֹ לְאֵילִם, בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג בְּהֶם.

אָמֵר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, בַּמְקוֹם הַזֶּה אֵין צָּרִיךְ מֵטֵה. הֲרִי יַעֲקֹב שֶׁהוּא אִילָן בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ וְהוּא שִׁבְעִים הְּמְרִים וּשְׁתִּים עֶשְׂרִה עֵינוֹת מֵּיִם, שְׁנֵים עֲשָׂר שְׁבָטִים. כְּמָה בְּשִׁבְעִים עַמּוּדִים וְשְׁנִים עֲשָׂר שְׁבָטִים. כְּמָה דְאַהְּ אָמֵר (ישניה א) כִּי יֵבוֹשׁוֹ מְאֵילִים אֲשֶׁר חַמְּדְתָּם. מִיָּד, וַיַחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם בַּמְּקוֹם תַמְדְתָּם. מִיְּיב, וִיַחֲנוּ שָׁם עַל הַמַּיִם בַּמְּקוֹם עַל הַמַּיִם, וּמִשְׁמָע דְּכְתִּיב שָׁם שָׁם לוֹ וְלֹא בְמָקוֹם אַחֵר וְשָׁם שְׁלְטוּ בְנִי יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם וְלֹא הוּצְרְךְ הַמַּמֵּה. מִבְּאן וּלְהָלְאָה אִיצְטְרִיךְ הַמְּטֵה, בְּנָחָשׁ עֵלֵי צוּר אֵצֵל הַמַּים.

בָּאוֹ לְחוֹנִרבּ בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְנִרג, אָמַר לֵיהּ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, (שמות ט״ז) וְהִכִּיתָ בַּצוּר, הַמְּטָה אִיצְטְרִיךְ הָכָא וְהִכִּיתָ לַאֵלוּ בְאוֹתוֹ צוּר וְלֹא בְנָחָשׁ. אָמַר מֹשֶׁה יַתִּיר אִיצְטְרִיךְ הָכָא,

בְּנָחָשׁ. אָמַר מֹשֶׁה, יוֹתֵר צָרִיךְ כָּאן, אֲנִי רוֹאֶה מַיִם שֶׁרוֹצִים לְשְׁטֹף. מַהוּעַ? (שם) הְנְנִי עמֵד לְפָּנֶיךְ שָׁם עַל הַצּוּר בְּחֹרֵב וְהִכִּיתָ בַצּוּר. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה: עֲדַיִן בִּמְרִיכָה עֲתִידִין הַמַּיִם

בַּיוָן שֶׁאָמַר הָרֵם אֶת מַטְּךּ, מַהוּ וּנָטֵה אֵת יַדְדָּ ? אֵלָּא הָרֵם אֵת מַטִּדְּ נגד רָהָב שָּׂרוֹ שֵׁל מִצְרַיִם. בָּאוּ לְמָרָה - כַּמָּה מַיִם מָרִים נִזְדַּמְנוּ אָצְלָם וְנִצְטַעֵר מֹשֶׁה וְצָעַק, זֶהוּ ֹשֶׁכָּתוּב (שמות טו) וַיִּצְעַק אֱל ה׳. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בַּרוּךְ הוּא: משֵׁה, הַרֵי לְךּ עֵצָה בָזֶה - הַשְׁלֵךְ הַפַּטֶּה אָצְלָם וְיִתְחַקֵּק נָחָשׁ עֲלֵי צוּר, שְׁנֵיהֶם בְּיַחַד, וְיִצּוֹלוּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב שם) וַיּוֹרַהוּ ה׳ עֵץ וַיַּשְׁלֵךְ אֶל (שם) הַמַּיִם. צֵץ, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת יא) ָמָקוֹם שֵׁיָּפּל הָעֵץ, שֵׁהוּא עֵצָה, וַיַּשָׁלֵךְ אֵל הַמַּיִם. וְכָתוּב (שמות טו) שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשִּׁפַּט, נַחָשׁ צֵלֵי צוּר. וְשָׁם נִסְּהוּ, עִטְרָהוּ בְנִסִּים. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מִכָּאן וּלְהָלְאָה הֲרֵי לְךּ שֶׁיַּעֲמֹד אֵצֶל הַבֵּים, הַבִי לְדְּ לְהִתְקַבִּשׁ שְׁמִי

בַמַיִם. בְּשֵׁבָּאוּ לְאֵילִם - בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג בָּהֶם. אָמַר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְּ הוא: בַּמָּקוֹם הַוָּה אֵין צָרִיךְ מַטֶּה. הַרִי יַעֲקֹב שֶׁהוּא אִילָן בְּשִׁבְעִים ְנָפָשׁ, וְהוּא שָׁבִעִים תִּמָּרִים, וּשָׁמֵים עֵשָׂרָה עֵינֹת מַיִם, שָׁנִים עַשָּׁר שָׁבָטִים בִּשְׁבִעִים עַמּוּדִים וּשְׁנֵים עָשָׂר שְבָטִים, כְּמוֹ שֶׁנָּאֱמַר ישעיה א) כִּי יֵבֹשׁוּ מֵאֵילִים אֲשֶׁר חַמַדְתָּם. מִיָּד - וַיַּחַנוּ שַׁם עַל ָהַמַּיִם בַּמָּקוֹם הַזֵּה שֵׁנְּקְרָא אִילָן, וָהוּא אֵילִם. מִמַּשִׁמָע שֵׁכָּתוּב עַל הַמַּיִם, וּמִמַּשְׁמָע שֶׁכָּתוּב שָׁם שָׂם לוֹ חֹק וּמִשְׁפָּט, וְלֹא בְמָקוֹם אַחֵר, וְשָׁם שָׁלְטוּ בָנֵי יִשְׂרָאֵל עַל הַמַּיִם וְלֹא הָצְרַךְּ הַמַּטֶה. מִכָּאן וּלְהָלְאָה הָצָרַךְּ הַמַּטָּה בִּנָחָשׁ עֵלֵי צוּר אֵצֵל הַמַּיִם.

בָּאוּ לְחוֹרֵב - בָּאוּ הַמַּיִם לְקַטְרֵג. אָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּףְ הוּא, (שמות יו) וְהִכִּיתָ כַצוּר. הַמַּשֶּׁה נִצְרָףְ כָּאן, וְהִכִּיתָ לְאֵלוּ בְּאוֹתוֹ צוּר, וְלֹא וְהִכִּיתָ לְאֵלוּ בְּאוֹתוֹ צוּר, וְלֹא

לשנה אחת: יב טבת

אֲנָא חָמֵי מַיִּם דְּבָּעְיִין לְשָׁטְפָּה. אֲמַאי, (שמת ש״ו)
הְנְנִי עוֹמֵד לְפָנֶיךּ שָׁם עַל הַצוּר בְּחוֹרב וְהִכִּיתְ
בַּצוּר. אָמֵר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, עֲדַיִּן
בְּמְרִיכָה עֲתִידִין הַמַּיִם לְקַטְרֵג יוֹתָר, שֶׁהֵם
מַיִם עֲכוּרִים רְעִים וּזְדוֹנִים וְיִזְדְיְּוֹגוּ בָהֶם
מַיִם עֲכוּרִים רְעִים וּזְדוֹנִים וְיִזְדְיְוֹגוּ בָהֶם
יִשְׂרָאֵל בַּגְּלוּי לְעִינִיהוֹן, וְאוֹתָה שְׁעָה
יִשְׂרָאֵל בַּגְּלוּי לְעֵינִיהוֹן, וְאוֹתָה שְׁעָה
אִיצְטְרִיךְ הַמֵּשֶׁה וְהִתִּיר עֲלֵיהֶם הַנְּחְשׁ בַּגְּלוּי
לְעִינִיהֶם, וְיִתְקַרִשׁ שְׁמִי, הְדָא הוּא דְכְתִיב,
לְהֵקְדִּישׁנִי בְּמֵים לְעֵינֵיהֶם, מְהוּ לְעִינֵיהֶם,
דָבְר שֶׁנִזְדְוְוֹגוּ בְהֶם בַּגְּלוּי.

רָא חְזִי, הָכִי חָמָא דָוִד. דְּכְתִּיב, (תהלים קכ״ד)
לוּלֵי ה' שֶׁהָיָה לָנוּ בְקוּם עֲלֵינוּ אָדָם, זֶה
פַּרְעֹה. (תהלים קכ״ד) אֲזָי עֲבַר עַל נַפְּשֵׁנוּ הַמֵּיִם
הַזֵּדוֹנִים פְּדְּאַמְרִינָן, וּכְתִיב (תהלים קכ״ד) נַפְשֵׁנוּ
כָּאָפּוֹר נִמְלְטָה מִפַּח יוֹקְשִׁים.

אָמַר רִבִּי אַבָּא, מָה רָאָה משֶׁה בְאוֹתָה שְׁעָה שֶׁלֹּא עֲשָׂה בַּנְחָשׁ, אֶלָּא יִשְׂרָאֵל הִיוּ דּוֹחַקִים למשֶׁה, הְּנָה לְנוּ מֵיִם, נִתְיָּיעֵץ וְאָמֵר. קַדְשָׁא בְרִיךְ הוּא אָמֵר לִי, עֲמוֹד בַּנְחָשׁ וַאֲנָא חָמֵי דְאֵין גְּזֵירָה לְנָחָשׁ בְּמִים אֶלָא בְעָפָר.

אָבֶּר רִבִּי יְהוּדָה מֵהְכָא, (בּראשית ג) וְעָפָּר תֹאֹכֵל בָּל כָּל יְמִי חַיֶּידְ מַשְׁמֵע דְּעָפָּר וֵיכוּל כָּל יִמִי חַיֶּידְ מַשְׁמֵע דְּעָפָּר וֵיכוּל כָּל יוֹמוֹי, אֲבָל לֹא בְּמֵיָא. וְיִשְׂרָאֵל דַחְקִין לִּי, וְאַדְּ עַל גַּב דְּיִתְעַבִיד נִיסָא, לָא יִתְעַבִיד בְּאֲתָר דָא, אֶלָא אִתְחַקַק בְּעַפְּרָא וְלָא בְמֵיָא. דִּכְתִּיב (שמות זְיִשְׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנָחָשׁ. וְצוּר בְּדָא אִתְחַקַק בְּמֵיָא בְמָיְה, וּכְּבָר עָבֵד נִיסָא בְהַאי, אִתְחַקַק בְּמֵיָא בְמָרָה, וּכְּבָר עָבַד נִיסָא בְהַאי, דְּאָתְעֲבִיד זִמְנָא אַחְרָא. דִּכְתִּיב, (במִּדְבֵּר יִּוֹדְ אֵת הַבְּיִבְ הַּתְּבִיר זִמְנָא אַחְרָא. דִּכְתִּיב, (במִּבְר כִּי וַיַּדְ אָת בְּרִיךְ הַּתְּבַיר בְּמַמְהוּ פַּעֲמְיִם. אָמַר לֵיִה קִדְשָׁא בְרִיךְ הַּרָּיִם הַיְּשָׁא בְרִיךְ

הַפֶּּרֵע בְּמֵטֵּהוּ פַּעֲמָיִם. אָמַר בִיה קָּדְשָא בְּריךְּ הוּא, משֶׁה (במדבר כ) יַעַן לֹא הָאָמַנְהֶּם בִּי לְהַקְדִּישׁנִי, דְּחַשְׁבְתוּן דְּלָא יְכִיל נַחַשׁ בִּמַיָם. (במדבר כ) לַכֵן לֹא תַבִיאוּ: (עד כאן מהחשמטות).

בָּה. מְשִׁנִם דִּמְחַקֵּק בַּנִּפִּין הָוָה, וּשְׁמָא קַדִּישָׁא עִלָּאָה רְשִׁימָא בֵּיה.

לְקַטְרֵג יוֹתֵר, שֶׁהֵם מַיִם עֲכוּרִים,
רָעִים וּזְדוֹנִים, וְיִזְדַּוְּגוּ בָהֶם
יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּי לְעֵינֵיהֶם. וְאוֹתָה
שַׁעָה נִצְרַףְ הַמַּשֶּׁה וְהִתִּיר עֲלֵיהֶם
הַנְּחָשׁ בְּגָלוּי לְעֵינֵיהֶם, וְיִתְקַדֵּשׁ
שְׁמִי. זֶהוּ שֶׁבָּתוּב (במדבר כז)
לְהַקְּדִישׁנִי בַמַּיִם לְעֵינֵיהֶם. מַהוּ
לְעֵינֵיהֶם? דָּבָר שֻׁנִּזְדַּוְגוּ בָהֶם
בְּגַלוּי.

בא רְאֵה, כָּךְ רָאָה דָוִד, שֻׁכָּתוּב תחהלים קכד) לוּלֵי ה' שֻׁהָיָה לָנוּ בְּקוּם עָלֵינוּ אָדָם. זֶה פַּרְעֹה. (שם) אֲזַי עָבֵר עַל נַפְשׁנוּ הַמַּיִם הַזֵּידוֹנִים, כְּמוֹ שֶׁאָמַרְנוּ. וְכָתוּב (שם) נַפְשׁנוּ כִּצְפּוֹר נִמְלְטַה מִפַּח יוֹקְשִׁים.

אָכֵּר רַבִּי אַבָּא, מָה רָאָה משֶה בְּנָחָשׁ? אָכָּא יִשְּׁר רַבִּי אַבָּא, מָה רָאָה משֶה בְּנָחָשׁ? אֶלָּא יִשְׂרָאֵל הָיוּ דוֹחֲקִים לְמשֶה, אָלָא יִשְׂרָאֵל הָיוּ דוֹחֲקִים לְמשֶה, הְּנָה לָנוּ מֵיִם. נְתְיָצֵץ וְאָמַר הָאָבְרוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא אָמֵר לִי צְמֹד בַּנְּחָשׁ, וַאֲנִי רוֹאֶה שָׁאֵין גְּזָרָה בַּנָּחָשׁ, וַאֲנִי רוֹאֶה שֶׁאֵין גְּזָרָה לַנַחַשׁ בַּמַיִם, אֻלַּא בַעַפַר.

אָבַר רַבִּי יָהוּדָה, מִכָּאן (בראשית ג) וְעָפָר תֹאַכַל כָּל יִמֵי חַיֵּיךְ, מַשְׁמָע שַעַפָּר יאכַל כָּל יָמַיו, אַבָּל לא בְמַיִם. וִיִשְּׁרָאֵל דּוֹחֲקִים לִי, וְאַף עַל גַּב שַׁיַעשה נָס, לא יֵעשה בְמָקוֹם זֶה, אֶלָּא יֵחָקֵק בְּעָפָר וְלֹא בְּמָקוֹם בְמַיִם, שֶׁכָּתוּב (שמות ד) וַיַּשְׁלְכֵהוּ אַרְצָה וַיִהִי לְנָחָשׁ. וְצוּר בָּזֵה נֶחְקַק בַּמַיִם בְּמָרָה, וּכְבָר עֲשָׂה גֵס בָּזֵה שַנַּצַשָּה בִזְמַן אַחֵר, שֶׁכָּתוּב (במדבר ב) וַיַּךְ אֶת הַסֶּלַע בְּמַמֵּהוּ פַּעֲמָים. ָאָמַר לוֹ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: מֹשֶׁה, (במדבר כ) יַעַן לֹא הֵאֱמַנְתֵּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי, שֶׁחֲשַׁבְתֶּם שֶׁלֹּא יָכוֹל ַהַנָּחָשׁ בִּמַיִם, (שם) לָכֵן לֹא תָבִיאוּ בְּה הַטַּעַם? מִשׁוּם שֶׁהָיָה חָקוּק